

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

15. Animi dotes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

beios niger color, iuuenes varius; maturos modestus, Magistratum quorundam dignitati, & festis honoribus seruat cœruleus. Indusij (quo carent) commoda, supplent frequenti lotionē. Tibias raso serico tegunt & albo damasceno, quidam subtilibus fasciis vna cum pedibus inuoluunt & tibias. Alutam vt vilem prorsus aduersantur, è crassiori serico calceos sarcunt, eosque diuersa phrigij operis venustate, floccisque decorant. Zonas ferunt auro gemmisque distinctas, pro gradu officij quod gerunt plus minus spectabiles. Digitos annulis non coronant horum loco muscaria semper manibus tenent, picturis, quidem æstimabilia, sed herosa, præsertim, Literati cuiuspiam caractere ac munus, styloque sententia umbella soles, & pluuiam vitant, nec fas est per morem alio tegmine; mutationem vestium congruam indicunt omnibus quatuor anni vices; nouitas habitus aut illic nata sit, aut aliunde inuecta exploditur. Veste indui peregrina ijs æquè sit, vti se ferre pro barbaro, Sinesem, & hominem negare. Hominem itaque modis omnibus insulsum expressuri, solent ipsi affingere omnia mori suo genioque opposita, adeo se suaque suspiciunt, grandes oculos & paulum extantes; oblongum nasum; promissorem & densam barbam; flauos crines; tunicam breuiorem.

15.
Animi do-
ges.

De animi dotibus, laude dignis aut secus; de moribus; vsuque familiari & ciuili dicam vt videro ad elucidandam historiam conducibilius. Perpicacitate ingenij supra Europeos, valere Sineses, fatentur diu cum iis versati, fietque postmodum clarius ex inuentione artium & cultu literarum quas in iis mirabimur. Huius ingenij partus est lycophantia illa quam vulgo inopi videtur natura indidisse velut artem quærendi sibi victus adeo sagacem, vt centum oculos & fallat, & fugiat. Mercatores contra fide inuolabili gloriantur suntque ipsa re, tam certò fideles vt promissione simplici teneri se putent, tanquam iureiurando sanctissimo, & capitis pignore. Quod primis commerciis experti Europei si saltem imitati essent, qui primi exemplo esse debuerant haudquaquam postea grandi suo malo, duplo se peiores magisque perfidos sensissent.

Iam exterior species singulorum ea est velut magistratu fungentium, non modo habitus maiestate, sed grauitate oris, aspectus, & incessus, corporisque totius compositione. Caput huc illuc temerè vertere, leuis apud illos cerebri argumentum. Circulos autem paucorum aut plurium cogere, spargendis rumoribus, & risu tempus contere, publica censetur morum solutio. Periurium, effrænè, licentius, contumeliosum quidpiam, nec à rixantibus audias, nisi forte interdum à mediastino & flagitioso; cursationibus per urbem vagis, & captationibus amorum ne vocabulum quidem illic est. Et Sinesem feminam aspectus cuiuspiam subisse perinde est vt fuisse ab illo constupratam. Quantumuis autem hæc scena sit virtutis potius quam virtus, & cordi æquè nihil habeant, quam vt de se honesti specimen præbeant, splendet tamen hæc pompa luculenter, & Sinis omnino peculiaris est, iuuatque ad mores rationis imperio

imperio frændos; nam si pudor innatus homines continet, alioqui demerit in probrosa omnia ruituros, quanto magis lege, moreque inductus, quo ratum est omnibus ab omni, saltem exterius vitiij nota procul abstinere. Hinc illa in morus animi turbulentos potestas ne foras erumpant, cùmque alibi regnotum nusquam vt in Sinis ambitus ferueat, quod iure ingenij possit quouis, præter solum regnum, affectare omnes alias dignitates; necesse est tanta, æmulatione, inuidia, rancore, clam quoque omnia æstare, quos nihilominus capitalibus apud se odiis execrantur hos blanda specie, & amica deuinciunt; nec vnquam præferi-
 pros officiorum apices iis negant, nam etsi sit ingens Magistratum & graduum numerus, sua tamen singulis, honorum, munerum, & notarum finibus descripta sunt iura, quæ nemo fas putat vlla ex causa violare; vbi ergo flectenda genua, incuruandum corpus, fronte humus verrenda, quantacumque quis ira in alterum interius ardeat, premit illos ignes doloso cinere, nec vrbauitatis huius scrupulosæ vel punctum omittit, ratus id demum hominem decere candidum, & probè moratum. Nec minori arte acceptæ iniuriæ sensum dissimulant, ne fiant iniqui, erga se magis iniurij, si prorumpant in iras, nec vinci melius quam tacendo posse. Sic vitam vt fabulam perpetuo agunt. Tenentque pro regula communis, & notæ veritatis, ferinum esse non hominis ad manus venire; bellum autem aliud non esse, nisi feritatem, arte ac legibus quas feræ non habent vtcumque digestam; vicissim audacia, & robore corporis, superiores homine feras esse, humanitate nihil, magis homini conuenire, quamobrem hac sui opinione magnifica imbutis, se solos mortalium, naturæ integræ dictatis insistere, & assuetis continuo philosophari de moribus, idem est irasci, vt hominè prorsus exuere, & si minus in belluam, saltem in barbarum mutari, quin & simplici indignatione, quod tendat in alterius contemptum, tam procul abstinent, vt in oppositum illidant, leges videlicet vrbauitatis immodicæ ita onerosas, vt cum paucas tantum innox propofuero, futurus sit nemo cui non quælibet agendi rusticitas, quam illa Sinenfium ceremoniarum laciniosa feruitus, videatur esse tolerabilior. Inter quinque quos ponunt virtutum cardines vrbauitatem inprimis statuunt, in absurdo quodam officiosæ reuerentiæ decoro, non eorum quos colunt tanta habita ratione, quam vt bellè ac largiter vrbani censeantur. Neminem itaque re quidem ex vulgi sordibus & limo compellarint, nisi titulis tam honorificis, vt Principis ambitus possit facile minoribus expleri; malos agentem, exempli gratia, vocabit nobilis, magnum virgatores, læsurus grauitè, si vero nomine vocarit agasonem. Sic habent suam opifices reliqui qua compellentur honoris formulam quam nefas est prætermittere; eam dum quis ignorat, communem interea adhibet, & fratrem nominat. Sunt iis præterea lexica suis de rebus, & de alienis, quibus sua semper abiiciant, attollant, & laudent aliena; se-
 cus qui faxit non lingua modo sed moribus notatur barbarus. Quod

16.
 Vrbauitatis
 infinitæ.